

ПЕТТА ОЦЕНА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА ПОСТОЈНИТЕ ЈАВНИ ДИГИТАЛНИ УСЛУГИ И АЛАТКИ СО ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

септември, 2023

Проектот е кофинансиран
од Европската унија.

Спроведуван од Фондација Метаморфозис во партнерство со Конект

МЕТАМОРФОЗИС
Фондација за интернет и општество

КОНЕКТ

Автор: Ѓорѓи Рајчиноски

Оваа публикација е подготвена во рамките на проектот „Техничка и интегрирана заштита на лични податоци – градење инклузивен дигитален екосистем“, поддржан од Европската Унија, а спроведуван од Фондацијата „Метаморфозис“ и Здружението „Конект“. Содржината од оваа публикација е единствена одговорност на Фондација „Метаморфозис“ и авторот на ниеден начин не ги одразува ставовите на Европската Унија.

СОДРЖИНА

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА УСОГЛАСЕНОСТА НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕТО ДИГИТАЛНИ УСЛУГИ ОД СТРАНА НА ВЛАДИНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СО ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ	3
ОЦЕНКА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА ДИГИТАЛНИТЕ ЈАВНИ УСЛУГИ СО ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ	4
ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ ВО ОДНОС НА ПРОГРЕСОТ НАПРАВЕН ВО ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД	7

1. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА УСОГЛАСЕНОСТА НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕТО ДИГИТАЛНИ УСЛУГИ ОД СТРАНА НА ВЛАДИНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СО ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Петтото оценување на усогласеноста на обезбедените дигитални услуги од страна на владините институции со Законот за заштитата на личните податоци (во натамошниот текст: ЗЗЛП), за периодот јуни–септември 2023 година, се врши како продолжение на претходно извршените оценки.

Анализата и оценувањето се врши врз основа на претходната подготвена и користена [методологија](#) и дадените заклучоци и препораки од авторите, со цел следење на резултатите и на промените направени од страна на владините институции.

Главната цел на истражувањето е да се процени напредокот на испораката на дигиталните услуги и нивната усогласеност со ЗЗЛП.

Единствена разлика во методолошкиот пристап на подготвувањето на оваа анализа се однесува на тоа што во оваа анализа собирањето на податоците се врши единствено преку онлајн набљудување односно анализирање на интернет-страниците и онлајн апликациите каде што се нудат дигиталните услуги врз основа на параметрите поставени во методологијата.

2. ОЦЕНКА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА ДИГИТАЛНИТЕ ЈАВНИ УСЛУГИ СО ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТАТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Контролор	Дигитална услуга	Дефинирање на дигиталните услуги и нивната достапност	Транспарентност на обработката на личните податоци	Предвидени технички и организациски мерки за заштита на личните податоци	Вкупна оцена
Министерство за внатрешни работи	Закажување термин за лични документи (лична карта, патни исправи, возачка дозвола)	5/5	6/8	3/6	14/19
Министерство за финансии	Е-сервиси	1/5	5/8	5/6	11/19
	Е-обврски	2/5	3/8	3/6	8/19
	Е-циркулар	3/5	1/8	3/6	7/19
	Е-аукции	3/5	1/8	2/6	6/19
	ФАМА	1/5	1/8	2/6	4/19
	Електронски систем за пријавување обврски	3/5	2/8	3/8	8/19
	Е-пресуди	3/5	2/8	2/6	7/19
Царинска управа	Нов компјутеризиран транзитен систем	2/5	0/8	2/6	4/19
	Систем за обработка на царински декларации и акцизни документи	4/5	4/8	4/6	12/19
	EXIM	3/5	0/8	4/6	7/19
	Интегрирана тарифна околина	2/5	0/8	1/6	3/19
	Портал за електронска комуникација	1/5	3/8	3/6	7/19
Управа за јавни приходи	Електронски услуги за даночни обврзници	4/5	1/8	3/6	8/19
	Електронска услуга за пријавување персонален данок	3/5	1/8	3/6	7/19
	Електронски аукции	4/5	3/8	2/6	9/19
	Поврат на ДДВ	4/5	4/8	3/6	11/19
Управа за финансиско разузнавање	Доставување извештаи до УФР	3/5	3/8	4/6	10/19
	Рестриктивна интернет-платформа	4/5	5/8	5/6	14/19

Управа за финансиска полиција	Пријави кривично дело	4/5	7/8	4/6	15/19
Министерство за правда	База на закони, подзаконски акти и други прописи	2/5	0/8	3/6	5/19
Управа за водење матични книги	Е-портал за издавање изводи од матични книги	4/5	2/8	5/6	11/19
Биро за судски вештачења	Барање за услуга – вештачење, процена, стручна анализа	4/5	1/8	1/6	6/19
Министерство за транспорт и врски	е-дозволи: одобрение за градење, доградба и надградба; барање за измени во текот на изградбата; барање за промена на инвеститор, барање за издавање одобрение за употреба на градба; барање за издавање одобрение за реконструкција; барање за издавање одобрение за пренамена; барање за издавање одобрение за адаптација; барање за одобрение на подготвителни работи; барање за одобрување идеен проект и барање за издавање решение за изведување градби за кои не е потребно одобрение за градење.	4/5	2/8	4/6	10/19
Инспекциски совет	Претставка за работа на инспектор	5/5	7/8	3/6	15/19
Државен инспекторат за градежништво и урбанизам	Онлајн претставка	4/5	7/8	2/6	13/19
Министерство за економија	Е-концесии	5/5	4/8	4/6	13/19
	Е-аукции	4/5	0/8	3/6	7/19
Државен пазарен инспекторат	Пријава од граѓани	4/5	8/8	3/6	15/19
Државен инспекторат за техничка инспекција	Онлајн контакт-форма	4/5	7/8	2/6	13/19

Државен инспекторат за земјоделство Електронските услуги не се достапни	Е-услуги:	/	/	/	/
	Фитосанитарни барања	/	/	/	/
	Извоз на вино	/	/	/	/
	Уверение за квалитет	/	/	/	/
	Утврдување услови	/	/	/	/
Министерство за информатичко општество и администрација	Систем за управување со учењето	3/5	2/8	2/6	7/19
Министерство за труд и социјална политика	Мобилна апликација за пријавување насилство	3/5	0/8	1/6	4/19
Државен инспекторат за труд	Поднесување претставка од физичко или правно лице и анонимна претставка	4/5	6/8	2/6	12/19
Министерство за образование и наука	Информатички систем за нарачка и дистрибуција на бесплатни учебници	2/5	0/8	2/6	4/19
Биро за развој на образованието	Онлајн платформа за ран детски развој за воспитувачи, одделенски наставници и за родители	4/5	0/8	4/6	8/19
Фонд за пензиско и инвалидско осигурување	www.uslugi.piom.com.mk	4/5	1/8	2/6	7/19
Фонд за здравствено осигурување	https://fzo.org.mk/pristap-web-portal-e-uslugi	4/5	3/8	3/6	10/19
Министерство за здравство	www.vakcinacija.mk	4/5	5/8	5/6	14/19
	MK Wallet	3/5	6/8	3/6	12/19
Агенција за катастар на недвижности	OSSP (katastar.gov.mk)	4/5	5/8	4/6	13/19
	I-kat мобилна апликација	3/5	0/8	1/6	4/19
Министерство за животна средина и просторно планирање	https://ewmis.moepp.gov.mk/	2/5	1/8	3/6	6/19

3. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ ВО ОДНОС НА ПРОГРЕСОТ НАПРАВЕН ВО ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД

Врз основа на добиените резултати и споредбата со претходниот извештај, можеме да дојдеме до генерален заклучок дека институциите немаат особен напредок во процесот на усогласување, во однос на резултатите од претходниот извештај, дури, во голема мера, оцените се исти како и претходно.

Пасивноста на институциите во однос на напредокот при усогласувањето со прописите за заштитата на личните податоци во анализираниот период може делумно да го препишеме на самиот период (јуни–септември), кој е **резервиран** за искористување за годишните одмори на вработените.

Институциите што во претходната оценка беа издвоени како позитивни примери (Министерството за финансии, Царинската управа, Управата за јавни приходи и Управата за финансиско разузнавање, Управата за финансиска полиција, Инспекцискиот совет, Министерството за внатрешни работи) и во оваа оценка покажаа висок степен на усогласеност.

Загрижувачки е што одредени институции продолжуваат да бидат со ниско ниво на усогласеност и со оценка помала од 10/19 (пр., Министерството за образование и наука, Бирото за развој на образованието, Агенцијата за катастар на недвижности) и дел од нив не преземаат никакви активности за подобрување на таа фактичка состојба.

Исто така, кај неколку институции (Министерството за финансии – е-аукции и е-аукции) констатирано е дека е истечен https-сертификатот, што значи дека обработката на личните податоци преку тој сервис не е безбедна.

Со оглед на ограничениот напредок во процесот на усогласување со Законот за заштита на личните податоци, во овој извештај констатираме дека остануваат да важат сите претходни заклучоци и препораки со тоа што дополнително ќе се утврдат заклучоците за причините за кои се смета дека не е постигнат поголем напредок во делот на усогласувањето со законот.

Ограничениот напредок може да биде резултат на повеќе фактори, и тоа:

ЗАКЛУЧОК 1:

Дел од институциите не го обновуваат https-сертификатот, особено кога станува збор за поддомените на нивните интернет-страници.

ПРЕПОРАКА 1:

Институциите задолжително да користат https протокол, како и да обезбедуваат соодветно ниво на заштита на личните податоци на корисникот на услугата.

ЗАКЛУЧОК 2:

Одредени институции имаат услуги кои стојат како активни на интернет-страниците, но, всушност, тие не се во функција и, исто така, се случува да се појави привремена недостапност на некоја од услугите којашто може да трае и по неколку денови.

ПРЕПОРАКА 2:

Да се обезбедат соодветни технички и организациски мерки за недостапните сервиси да бидат ставени во функција или тие да бидат целосно исклучени.

ЗАКЛУЧОК 3:

Премал број институции објавуваат детали за начините на обезбедување безбедност за обработката на личните податоци;

ПРЕПОРАКА 3:

Да се подготват најмалку минимални безбедносни стандарди што институциите ги користат за обезбедување безбедност на обработката на личните податоци, како би се демонстрирала усогласеност.

ЗАКЛУЧОК 4:

Содржината на политиките за приватност и колачиња некогаш не ги содржат сите потребни информации што ги утврдува Законот за заштита на личните податоци.

ПРЕПОРАКА 4:

Институциите мора навремено да ги ажурираат актите, за на субјектите на лични податоци да им овозможат соодветни информации за обработка на нивните лични податоци.